

LBRIS

We know
books

SIMONA MIHUȚIU

**SPERANȚA NU URCĂ
NICIODATĂ CU LIFTUL**

TEATRU

EDITURA VATRA VECHÉ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MIHUȚIU, SIMONA

Speranța nu urcă niciodată cu liftul/Simona

Mihuțiu: Editura Vatra veche, 2023

I. Băciuț, Nicolae (Ed.)

ISBN 978-606-9014-16-1

821.135.1

Coperta de Iris Rîpă

EDITURA VATRA VECHÉ

Târgu-Mureș, str. Ilie Munteanu nr. 29

Apărut 2023

Copyright © Simona Mihuțiu 2023

Toate drepturile rezervate

Tehnoredactare: Sergiu Paul Băciuț

Format 16/61x86, Coli tipo 7,25

Speranța nu urcă niciodată cu liftul

ÎN AȘTEPTAREA SPERANȚEI

Întrebările legate de soarta dramaturgiei românești sunt vechi, revenind adesea cu acuitate, ca semnale ale unei crize care își caută soluții.

În discuție însă apare ecuația autor-scenă-public, fiecare din cele trei elemente revenind, într-un fel sau altul, în prim plan.

Publicul de teatru trece și el prin schimbări profunde, pe măsură ce generațiile care se succed își adaptează orizontul de receptare, nevoile culturale.

Teatrul românesc și-a avut însă mereu un public fidel, oricâte oscilații de interes au apărut.

Poate că un rol important, decisiv, l-au avut teatrele care au avut capacitatea să se adapteze, fără compromisuri majore, fără să scadă ștacheta valorică. Atragerea publicului spre sălile de teatru a presupus schimbarea strategiilor și a arsenalului. Mai ales în condițiile în care ofertele culturale s-au diversificat, iar tentațiile zonei de la periferia culturii beneficiind de mijloace dintre cele mai agresive.

Actorii au trecut și ei prin încercările schimbărilor din viața teatrelor, unii au dat vamă timpului, iar „înlocuitorii” lor n-au mai reușit să atingă performanțe care să-i impună în conștiința publică, mulți rămânând în masa actricească de duzină, fără relief.

Din arsenalul teatral, categoria lipsită de oportunități pentru performanță, regizorii, a rămas datoare față de teatrul românesc.

Repertoriul teatrelor, la o rapidă panoramare, este foarte colorat, adesea cu tonuri stridente.

Politicile de promovare au rămas și ele tributare fie unor fonduri insuficiente, fie unor inabilități ale impresarilor de ocazie, nu de vocație.

Nu în ultimul rând, soarta dramaturgului român a rămas vitregă, în raport cu ceea ce presupune condiția autorului de teatru.

Tinerii dramaturgi nu mai sunt de mult „tineri”, iar cei care vin din urmă, discret, par mai degrabă seduși de experiment decât de termenul de expirare a elanului lor creator.

Cred că în loc de „tinerii dramaturgi” e mai potrivită sintagma „noii dramaturgi”, legătura cu vârsta biologică fiind mai degrabă irelevantă.

Cei care își încearcă puterile în acest gen sunt, de regulă, trecuți prin exercițiul literar, dramaturgia fiind cireașa de pe tortul creației lor.

E și cazul autoarei piesei *Speranța nu urcă niciodată cu liftul*, care are în urma sa cărți de poezie și proză publicate și o vârstă a deplinei maturități. Ceea ce îi asigură autoarei și o anume autoritate în a aborda o zonă fierbinte a realului: actualitatea. Fiindcă piesa Simonei Mihuțiu este una de ardentă actualitate și una ce nu rămâne prizonieră granițelor de nici un fel.

Piesa este despre condiția celor de vârsta a treia, numiți mai ales „seniori” (un mod ipocrit de a vopsi cioara realității, bătrânețea), a căror îngrijire e o responsabilitate asumată în fel și chip, adesea pasată ca la ping pong, atât instituțional cât și familial, până se recurge la extrema delegării spre cele mai noi realizări ale Inteligenței Artificiale.

Adevărat manifest, piesa readuce umanitarul în teritoriile sale autentice, „scorpia” tehnologiei fiind îmblânzită, umanizată și ea.

Deși aflată la începuturile sale dramaturgice (după piesa *Norocul din tomberon*), Simona Mihuțiu este foarte sigură pe instrumentele sale (așa cum este, profesional, ca medic oncolog),

iar construcția sa este una foarte solidă, bine articulată, cu ritm și nerv, cu emoție bine dozată, cu personaje credibile, atât Mia cât și Vetuța, dar și cele două creaturi robotice, Rob Max și Rob Kai.

În plus, dacă e să privim lucrurile și din perspectiva spectacolului de teatru, *Speranța nu urcă niciodată cu liftul* nu pune mari probleme nici regizorale și nici scenografice.

Iar publicul pare invitat la o dezbatere deschisă despre probleme care frământă omenirea, sub toate aspectele, ieșind din problematicile locale, reclamându-se soluții și atitudini ferme pentru conservarea esenței umanității.

Prevăd un destin fast acestui debut în dramaturgie, rămânând „în așteptarea speranței”, garantată de talentul indiscutabil al autoarei, de dorința sa de a face din dialog artă de a trăi și de a ne recupera trecutul pierdut sau deturnat de la valorile sale fundamentale.

NICOLAE BĂCIUȚ

SIMONA MIHUȚIU, DRAMATURG

Motto: Speranța nu urcă (niciodată) cu liftul!

„Mi-am văzut visul cu ochii, de-acum pot să mor fericite!” ... :)

Simona Miheuțiu a devenit și dramaturg!

„Instigată” de mine, după ce i-am admirat calitățile de prozatoare, n-a stat prea mult pe gânduri - mai ales că unul dintre ele era chiar acela de a-și proba talentul în genul dramatic - și s-a și prezentat cu prima ei piesă de teatru. Fermitate, tenacitate, hărnicie... plus talent! Iată careul de ași cu care autoarea noastră își ornează panoplia.

Debutul în genul dramatic, după ce a trecut și prin cele epic și liric, și-l face cu o piesă în 3 acte, în care se regăsesc două teme de mare actualitate: 1.tema singurătății oamenilor aflați spre apusul existenței lor pământene; 2.tema „resetării globale”, prin înlocuirea omului cu Inteligența Artificială (IA).

Drama aproape octogenarei profesoare - pensionară și văduvă - de a-și petrece crepusculul vieții, cu dorul nestins după unicul

fiu, plecat în Australia fără niciun semn de viață, e dublată de îngrijorarea, dusă până la spaimă, că nu va mai avea cine s-o îngrijească, după ce mai multe îngrijitoare au părăsit-o. Fără posibilitatea de a se deplasa neajutată, dar și cu un comportament plin de hachițe față de ele, fu nevoită să accepte oferta forțată a unei firme private, de asistență socială prestată de roboți. Oferta care s-a materializat prin trimiterea la domiciliul doamnei a doi roboți îngrijitori, care, fără să știe ce e acela gen, erau, totuși, un El și o Ea. Întâlnirea celor trei dă naștere unor dialoguri spumoase, dar pline de sevă, între o minte ce nu și-a pierdut din bogăția exercițiului intelectual îndelungat, în ciuda suferințelor fizice inerente vârstei, și niște clișee artificiale, stereotipe, de exprimare verbală a doi purtători de Inteligență Artificială (IA). Inteligență care produce, la început, tot soiul de silogisme aiuritoare ori interpretări hazlii ale unor expresii luate la propriu, cum a fost aceea cu „-Lasați-o baltă!”, având drept consecințe vărsarea a două ligheane cu apă pe podea, de către cei doi roboți.

Programul zilnic impus bolnavei, cu asprimi cazone - în care scena hrănirii forțate amintește de o scenă similară din filmul *Modern Times*, cu

genialul Charlie Chaplin - produce și un declic în mașinaria roboților, la momentul în care sunt aduse în discuție cuvintele fericire și iubire, dar mai ales după vizionarea unui celebru film de dragoste. Începe un proces crescendo de umanizare a cuplului robotic, deprinzând stări și sentimente pe care nu le trăiau mai înainte: îndoiala, neliniștea, teama că cei de la Centrul Robohelp îi vor înlocui cu alții dintr-o generație mai nouă ori teama că roboții vor fi înlocuiți de către oameni și astfel ei vor fi casați!! Dar și sentimentul de iubire, materializat într-o îmbrățișare și un sărut!

Iar într-un gest de empatie, împrumutat din panoplia sufletească umană, i-au simulat doamnei profesoare o convorbire telefonică inițiată de fiul ei, în care acesta îi spunea mamei sale cât de mult îi este dor de ea și că va veni curând acasă, s-o vadă.

„Mia – Nici nu realizezi cât de bucuroasă pot fi!

Lăsați-mă un pic liniștită, să-mi savurez această fericire!”, le-a spus doamna și zâmbetul fericit de pe chipul ei a însoțit-o la trecerea în lumea de Dincolo, în timp ce cruciulița pe care o ținea în mână când se ruga, îi alunecă pe podea... Cei doi însuflețiți, considerați deja

defecți de către supraveghetorii lor de la Centru, încercară atunci spaima umană de a fi scoși din uz și în dispararea lor nu au găsit decât soluția rugăciunii către Domnul, ținând în mână cruciulița, așa cum văzuseră la pacienta lor. Și-n rugăciunea lor și-au pus toată speranța. Și mai știau, acum, că Speranța vine, întotdeauna, de-Acolo, de Sus!

Speranța nu urcă niciodată cu liftul!

.....

Simona Miheuțiu, bine ai venit în lumea teatrului, pe scenă! Cortina îți face o reverență, iar de-Acolo, de Sus, Nenea Iancu îți zâmbeste!

Nu știi dacă piesa aceasta, pusă pe scenă, îți va aduce un succes de casă, dar cred că toți cei care vor veni în sală, vor avea sentimentul unei înălțări spirituale. Eu îți doresc mult Succes!

Și nici acesta nu urcă niciodată cu liftul!

***

*DIODOR

11 august 2023

CUVÂNTUL AUTOAREI

Marele om de cultură, poetul Nicolae Băciuț, îmi spunea că teatrul este, în opinia dumnealui, cea mai înaltă formă a expresiei literare a unui scriitor, implicând maturitatea artistică a acestuia, „o cireasă pe tortul creației”.

Consider că toate mijloacele de exprimare artistică au valoarea lor inestimabilă, însă frumusețea teatrului rezidă din faptul că este o artă care naște, la rândul său, altă artă, prin punerea în scenă, regie și interpretare. Este, în același timp, o formă înaltă de comunicare, dialogul stând la baza realizării sale. Dacă dialogul scris de autor se va completa în final cu un dialog interior al cititorului sau al spectatorului, acest lucru înseamnă adevăratul succes al unei piese de teatru.

Piesa de teatru *Speranța nu urcă niciodată cu liftul* s-a dorit a fi un manifest exprimat în limbaj artistic împotriva dezvoltării într-un ritm amețitor a Inteligenței Artificiale. Temerile mele au fost exprimate de-a lungul timpului într-o lucrare științifică medicală, în eseu, în poezie, venind rândul dramaturgiei acum să preia

Decorul

Doamna Mia se apropie de a opta decadă de vârstă. Mișcările ei sunt limitate, nu se poate deplasa deloc fără ajutorul altora. Trăiește modest, într-o garsonieră. În cameră se găsește patul în care își petrece majoritatea timpului, prevăzut cu posibilitatea de ridicare a părții superioare, o noptieră pe care se află mereu medicamentele, un pahar de apă, două fotografii, una a fiului și alta a soțului decedat. O măsuță, trei fotolii, un scaun, o bibliotecă și o servanță pe care este amplasat televizorul și un CD-rom, completează decorul. Bucătăria este una comună, mică, cu mobilă veche. Baia este pe partea laterală. Se poate zări doar ușa de acces. Pe partea opusă acesteia, față în față, se află intrarea în apartament.

PARTEA I

Scena 1

(Mia, Vetuța)

Doamna Mia este în pat, Vetuța în bucătărie, gătind

Mia – Oh, Oh! Vetuța! Vetuța!

Vetuța – Vin imediat! Acum vă pregătesc prânzul, doamnă Mia.

Mia – Am zis să vii acum!

Vetuța – Chiar acum nu pot. Am de mestecat în spanac, altfel se prinde și nu mai vreți să-l mâncați.

Mia – Oh, Oh! Nu mai suport! De ce m-ai blestemat așa, Doamne? Cu ce ți-am greșit? N-am făcut rău nimănui, niciodată. De ce mă lași să zac în neputință? Mai bine, ia-mă! Nu mai suport! Nu vreau să mai trăiesc în condițiile astea!

Vetuța (*apare în cameră*) – Care-i problema?
Mia – Problema e că te tot strig și te faci că nu m-auzi!
Vetuța – Dacă las mâncarea pe foc și se prinde, tot dumneavoastră mă certați după aceea.
Mia – Ajută-mă să mă întorc.
Vetuța – Nu de mult v-am întors pe partea asta.
Mia – Tu n-auzi că nu suport să mai stau pe dreapta? Atâta nu poți pricepe?
Vetuța – Știți prea bine că medicul a zis că trebuie să stați pe toate părțile și să schimbați des poziția ca să nu faceți escară.
Mia – Exact! Schimbă-mi poziția!
Vetuța – Bine. Hai, ușor, să stăm pe spate.
Mia – Nu pot pe spate. De câte ori să-ți repet?
Vetuța – Ridic un pic patul, să stați mai sus... Așa... Mai bine?
Mia – Nu prea.
Vetuța – Să dau drumul la televizor sau, poate, preferați să ascultați un CD?
Mia – Pune un CD.

Vetuța – Stați, să-mi reamintesc cum se dă drumul la ăsta... Aha! Las CD-ul care este în el, bine?
Mia – Eu vreau să-mi pui muzică italiană!
Vetuța – Nu aveți niciun CD cu muzică italiană! Lăsați-o pe asta până termin mâncarea, da?
Mia – Ba, am, dar ți-e lene ție să te uiți. Caută-l pe Pavarotti!
Vetuța – Cine mai e și ăla?
Mia – Câtă incultură! Ferească, Dumnezeu!
Vetuța – Apăi, io zic să chemați o profesoară să vă îngrijească.
Mia – Poate că ar veni. Ar câștiga mai bine.
Vetuța – Să știți că eu cer o mărire, că nu mi-e nici mie ușor să vă ridic, să vă întorc, să vă schimb și să vă ascult toate mofturile. Am și eu trei copilași acasă de hrănit.
Mia – Abia acum o lună ți-am mărit „salariul”. Ești o profitoare!
Vetuța – Ha! Mi-ați dat pentru că a plecat Nuți și Luminița și a trebuit să stau eu mai mult. În timpul ăsta făceam curățenie pe scara blocului

sau îmi vedeam de copii și de casă. Noroc că am găsit-o pe Sabina. Ziceți că nu-i așa!

Mia – Zic că nu -i așa.

Vetuța – Pe dracul, nu!

Mia – Nu mai drăcui în casa mea!

Vetuța – Păi, mă scoateți din minți! Degeaba ați fost profesoară, că habar n-aveți să vă purtați cu omul. Ia, eu vă las CD-ul care este în aparat că nu știu eu să umblu cu scule de-astea moderne. Na. Eu mă duc să termin mâncarea.

Mia (*după plecarea Vetuței*) – Jigodie...

Vetuța (*din bucătărie*) – Ați zis ceva? ... (*pentru sine*) Doamne, ce jigodie!

Scena 2

(Mia, Vetuța)

Mia – Vetuța! Vetuța!

Vetuța – Am venit. Care-i problema?

Mia – Să mă ajuți să mă ridic, să stau pe fotoliu.

Vetuța – Abia m-ați pus să vă schimb poziția.

Mia – Chiar tu mi-ai spus de sfatul medicului, că trebuie să-mi schimb poziția des. Am zis să mă ridic! Eu dictez aici. Eu plătesc!

Vetuța – Doamnă Mia, ne hingheriți prea mult. Avem și noi niște limite. Și avem un suflet!

Mia – Un suflet meschin. Vreți să luați bani, dar să nu faceți nimic. Leneșe – toate. Scorpia de Nuți mă bătea la cap să-i dau apartamentul contra îngrijire. Nu se mulțumea doar cu banii. Tanța, pe de altă parte, numai probleme a creat. Ba i-a venit bărbatul din Italia, ba că are nevoie de un concediu, ba s-a operat de colecist și a terminat fulminant, rămânând gravidă.

Vetuța – Are fiecare viața lui, doamnă Mia, și trebuie să și-o trăiască.

Mia – Dar de mine îi pasă cuiva? Îi pasă că tremur de frică să nu rămân neîngrijită, lăsată să putrezesc ca un câine?

Vetuța – Ne pasă, oricum mai mult decât fiului dumneavoastră din Australia, care nu se îndură să dea măcar un telefon din când în când.

Mia – El n-are nicio vină decât că s-a căsătorit prost.

Vetuța – Da, da, o victimă, ce să zic? Săracul de el! Haide, să luați vitaminele înainte de masă.

Mia – Care vitamine?

Vetuța – Alea recomandate de doamna farmacistă, prietena dumneavoastră.

Mia – Nu le iau. Au efecte secundare. Scrie pe prospect.

Vetuța – Dacă aveau nu vi le indica doamna farmacistă. Acuma, nici în doamna farmacistă nu mai aveți încredere?

Mia – De unde să știe ea ce mi-e mie bun și ce nu?

Vetuța – Dar dumneavoastră știți?

Mia – Ești obraznică. Închide, dragă, fereastra. Tu nu simți că e curent?

Vetuța – Nu este deschisă nicio fereastră, doamnă Mia.

Mia – Ba da, sigur este una deschisă, că simt eu.

Vetuța – Nu știu ce simțiți, dar nu este nimic deschis. Nu mă lăsați să aerisesc deloc aici. Nu-i sănătos aerul ăsta închis, dar, mă rog, dumneavoastră le știți pe toate mai bine.

Mia – Pune-mă în fotoliu, ți-am zis!

Vetuța o ajută pe Mia să se ridice din pat și apoi o așează în fotoliu.

Mia – Dă-mi spanacul ăla, odată.

Vetuța – Aduc, aduc.

Mia – Oribil. N-are niciun gust!

Vetuța – Normal că nu are, dacă nu vrei să vă pun lapte în el și usturoi. Dar, mă rog, e la fel cu cel pe care vi l-am făcut întotdeauna și până acum nu v-ați plâns!

Mia – Bine. Pune lapte!

Vetuța – N-aveți lapte. Ați zis că vă produce diaree și că nu vrei lapte.

Mia – Du-te și ia lapte. Dă-mi portmoneul, te rog.

Vetuța – Pofțiți!

Mia – Mi-ai furat din bani! Ești hoată.

Vetuța – Gata! Până aici! Eu nu mai vin ca să mă jigniți dumneavoastră.

Mia – Și verigheta mi-a dispărut! Era în portmoneu.

Vetuța – Verigheta este în cutiuța ei, în sertar.